

การศึกษาทำนองสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออก A STUDY OF THE PHRA MALAI CHANTING MELODY FOR RUMSUAD PERFORMANCES IN THE EASTERN REGION

พงศธร สุธรรม¹ สุพรรณิ เหลือบูนชู² บำรุง พาทย์กุล³
Phongsathorn Sutham¹ Supunnee Leauboonshoo² Bumrung Phattayakul³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทำนองสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาตามประเด็น คือ ระเบียบการสวด การรวบรวมทำนอง และการวิเคราะห์ทำนอง จากคณะรำสวด 3 คณะ คือ คณะอรุณ ลูกสุนทรภู่ จังหวัดระยอง คณะวิชัย ราชนย์ จังหวัดจันทบุรี และคณะแม่บุญยั้ง เจริญวงศ์ จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่าระเบียบการสวดพระมาลัยจะสวดตามเนื้อหาบางส่วนของคัมภีร์สวดพระมาลัย ฉบับ ส.ธรรมภักดี มี 2 ช่วง คือ ช่วงแรกเป็นการสวดบทบาลีเริ่มเรื่องพระมาลัย บทประวัติพระมาลัย บทพระมาลัยท่อนรก และช่วงท้ายเป็นการสวดบทแปรตสังพระมาลัย การรวบรวมทำนองพบทำนองที่สืบทอดในปัจจุบันทั้งสิ้น 25 ทำนอง การวิเคราะห์ทำนองพบลักษณะเฉพาะ คือ โครงสร้างของทุกทำนองเป็นทำนองสั้น ๆ อาศัยการเปลี่ยนคำสวด ทำนองมีทั้งการเอื้อนสลัดกับคำสวด ทำนองสร้อย คำสร้อย แทรกคำ และซ้ำคำสวด บันไดเสียงขึ้นอยู่กับต้นเสียง ทุกทำนองมีลูกตกและเสียงสำคัญไม่เกิน 5 เสียง มีช่วงเสียงไม่เกิน 1 ช่วงเสียงครึ่ง การเคลื่อนที่ของเสียงมีวิถีขึ้นลงแบบย่ำเสียง ยืนเสียง และเคลื่อนที่ไปตามเสียงวรรณยุกต์ของคำสวด กระสวนทำนองมีความยืดหยุ่น จังหวะส่วนใหญ่เป็นจังหวะปกติ จังหวะอิสระ และจังหวะพิเศษพบได้บางทำนอง การสวดมักใช้จังหวะสามัญพบการใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะเฉพาะจังหวัดจันทบุรี

คำสำคัญ: ทำนองสวด, พระมาลัย, รำสวด

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, pondpeenai@gmail.com

² Student, Doctor of Arts Program in Music, Faculty of Music and Drama, Bunditpatanasilpa Institute, pondpeenai@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. อาจารย์สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
supunnee@yahoo.com

⁴ Advisor, Assoc. Prof. Dr., Doctor of Arts Program in Music, Faculty of Music and Drama, Bunditpatanasilpa Institute,
supunnee@yahoo.com

⁵ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. อาจารย์สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, bumrung_ptk@hotmail.com

⁶ Co-Advisor, Dr., Doctor of Arts Program in Music, Faculty of Music and Drama, Bunditpatanasilpa Institute, bumrung_ptk@hotmail.com
Receive 20/12/66, Revise 17/01/67, Accept 17/01/67

Abstract

This qualitative research aims to study the Phra Malai chanting melody for Rumsuad performances in the Eastern Region. The study used research methods to examine specific issues, including chanting, sequences of steps, and the gathering and analysis of chanting from three Rumsuad corps: the Arjun Luk Sunthorn Phu Rumsuad corps in Rayong province, Wichai Rachan Rumsuad corps in Chanthaburi province, and Mae Boonying Charoenwong Rumsuad corps in Trat Province. The research results found that the rules for chanting Phra Malai adhere to the contents of the Phra Malai chanting scripture, S. Thammaphakdi edition. First part, is the chanting of Pali verses, beginning with the topic of Phra Malai, history of Phra Malai, and the verse of Phra Malai reciting hell. From the gathering and analysis of the data, it was found that the melody of Phra Malai chanting is a total of 25 melodies. The structure of all melodies is a short melody based on changing chants. The structure of all melodies is a short melody based on changing chants. The chant melody was used by the Euan Siang (drawing out the voice) method to switch chanting words, Sroi melody (a part use for playing) , Sroi word (a part use for singing), inserting words, and repeating words. The scale depends on the initial note and has a range of no more than one and a half tones. All melodies consist of no more than five ending notes. The movement of sound has a direction of ups and downs, involving emphasis, sustainment, and movement according to the tones of the chants. Melody forms by moving the end of a note (which may be before or after the note) and having the normal beat, the free rhythm, and the special rhythm for some melody. The Phra Malai chanting follows a pulse rhythm, but in Chanthaburi province, the musical instruments were used to.

Keyword: Chanting melody, Phra Malai, Rumsuad performances

บทนำ

การสวดเป็นพิธีบำเพ็ญกุศลศพของชาวพุทธ นอกเหนือจากการสวดพระอภิธรรมแล้วยังพบว่าการสวดพระมาลัยที่สันนิษฐานว่าเป็นประเพณีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา บทสวดมีคำประพันธ์เป็นร้อยกรองประเภทกาพย์ มีที่มาจากคัมภีร์มหาวีรกรรมหรือพระมาลัย หรือ มาลัยสูตร ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเชื่อทางพระพุทธศาสนา คือ เรื่องศาสนาของพระศรีอารียะและเรื่องนรก-สวรรค์ (นิรันดร์ นิรุติศาสตร์, 2551) เนื้อหาบรรยายถึงเหตุการณ์การเสด็จท่องนรก-สวรรค์ของพระมาลัย โดยพระองค์ได้นำธรรมะมาสั่งสอนให้ชาวพุทธละเว้นชั่วและหมั่นทำความดีเพื่อเป็นบุญกุศลหนุนนำให้ไปสู่สุคติภูมิ

การสวดพระมาลัยในสมัยแรกสวดโดยพระภิกษุ นิยมสวดในงานบุญประเพณีทั้งมงคลและอวมงคล เช่น งานแต่งงาน งานบุญสงกรานต์ และงานศพ (มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542) แต่ภายหลังพระภิกษุเกิดสวดด้วยความศรัทธาเกินกว่าสมณะสาธิต ไม่ว่าจะเป็นการร้องรำทำเพลง ฉั่นในยามวิกาล เสพสิ่งมีนเมา พนันขันแข่ง ใช้วาจาลามกอนาจาร จึงมีพระราชโองการ สั่งห้ามพระภิกษุสวดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2529) จึงทำให้ต่อมาได้พัฒนามาเป็นการสวดโดยชาวบ้าน เรียกว่า “สวดคฤหัสถ์” โดยมีรูปแบบเป็นการสวดจำอวดพระภิกษุด้วยการถือตาลปัตร แล้วนั่งล้อมวงสวดหน้าตู้พระอภิธรรม (นิสา เมลานนท์, 2541) ผู้สวดมี 4 คน คือ 1) ตัวตุ้ย 2) แม่คู่ 3) คอซอง และ 4) ตัวภาษา มีบทบาทหน้าที่ประสมประสานกันสร้างสีสันความสนุกสนาน (มนตรี ตราโมท, 2540) ทำนองที่ใช้ ประกอบด้วย ทำนองสวดพื้นพระมาลัย ทำนองสวดพื้นพระอภิธรรม สลับกับลำนอกที่มีการจับเรื่องราวนอกพระคัมภีร์ออกเล่าสำเนียงภาษาต่าง ๆ (กรสรวง ดินวลพะเนา, 2549) การสวดคฤหัสถ์เป็นมหรสพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง โดยในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการแสดงที่มีรูปแบบเดียวกันนี้ คือ “รำสวด”

รำสวดเป็นการแสดงพื้นบ้านที่มีความเจริญและแพร่หลายใน 3 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ หนองบัวลำภู และตรัง นิยมแสดงในงานอวมงคล รูปแบบพัฒนามาจากการสวดพระมาลัย และการสวดคฤหัสถ์ โดยปรับปรุงให้มีลักษณะเฉพาะไม่ว่าจะเป็นทำนองสวดพระมาลัย ทำนองลำนอก รูปแบบการแสดง วรรณกรรม การแต่งกาย เครื่องดนตรี พิธีกรรม และความเชื่อ (อนุวัฒน์ บิสสุริ, 2558) จึงเป็นที่มาของการเรียกชื่อเฉพาะท้องถิ่น คือ “รำ” หมายถึง การแสดงและการรำรำ และ “สวด” หมายถึง การสวดจำอวดพระภิกษุ รูปแบบการแสดงรำสวดแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ การสวดพระมาลัยและการแสดงลำนอก (ปรารณา มงคลวัช และ สายสมร งามล้วน, 2547) รำสวด จึงเป็นมหรสพที่มีบทบาทในการสร้างความบันเทิงเพื่อประโลมใจเจ้าภาพและจูงใจผู้ร่วมงาน ตลอดจน เป็นประเพณีและความเชื่อว่าเป็นการอุทิศบุญกุศลแก่ดวงวิญญาณของผู้วายชนม์ให้ไปสู่สุคติภูมิ

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2522-2525 เป็นช่วงเวลาที่การแสดงรำสวดได้รับความนิยมเฟื่องฟู แต่ด้วยสภาพสังคมการดำเนินชีวิตของชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้การจัดงานอวมงคลต้องดำเนินไปอย่างกระชับ ตลอดจนความนิยมการแสดงรำสวดที่ลดน้อยลง คณะรำสวดจึงต้องปรับปรุงการแสดงให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ดังนั้นเนื้อหาสาระโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสวดพระมาลัยจึงต้องถูกลดทอนลง ดังที่ นีรนุช นิรุตติศาสตร์ (2551) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวว่ามีปัจจัยมาจาก 1) ความรู้เกี่ยวกับหนังสือสวดพระมาลัยน้อยลง 2) การสวดพระมาลัยต้องอาศัยความชำนาญ และ 3) บทสวดเป็นการสั่งสอนเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ จึงไม่เป็นที่นิยมรำสวดจึงต้องเน้นการแสดงลำนอกที่มีความสนุกสนาน การสวดพระมาลัยจึงถูกรวบรัดให้เหมาะสม

จากการศึกษาข้อมูลด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงรำสวดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 รายการ ประกอบด้วย ปรารณา มงคลวัช และสายสมร งามล้วน (2547) นิฐิตา เจริญสุข และคณะ (2551) รณชัย รัตนเศรษฐ (2559) อนุวัฒน์ บิสสุริ (2558) มุกดา การินทร์ (2564) นีรนุช นิรุตติศาสตร์ (2551) พิสุทธิ การบุญ (2554) พบว่ายังไม่มีผู้ศึกษาประเด็นที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับทำนอง

สวดพระมาลัย รวมไปถึงจากการสำรวจคณะรำสวดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ พบว่าคณะรำสวด มีจำนวนลดลง กล่าวคือ จังหวัดระยองพบ 5 คณะ ปัจจุบันคงเหลือ 1 คณะ จังหวัดจันทบุรี พบ 9 คณะ ปัจจุบันคงเหลือ 4 คณะ และจังหวัดตราดพบ 6 คณะ ปัจจุบันคงเหลือ 2 คณะ

จากประเด็นการลดทอนสาระของการสวดพระมาลัย การมุ่งศึกษาเกี่ยวกับทำนองสวดพระมาลัย ตลอดจนสถานการณ์ของจำนวนคณะรำสวด ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจการศึกษาทำนองสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการคัดเลือกคณะรำสวดที่มีชื่อเสียงและมีเกียรติประวัติ เป็นที่ประจักษ์จังหวัดละ 1 คณะ ประกอบด้วย คณะอรชุน ลูกสุนทรภู่ จังหวัดระยอง คณะวิชัย ราชนย์ จังหวัดจันทบุรี และคณะแม่บุญยั้ง เจริญวงศ์ จังหวัดตราด ซึ่งมีบุคคลผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหลักทางด้านการแสดงรำสวดของแต่ละจังหวัดและสามารถให้ข้อมูลเชิงลึก

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่าของทำนองสวดพระมาลัยที่กำลังจะสูญหาย โดยมุ่งประเด็นการศึกษา ประกอบด้วย ระเบียบการสวด การรวบรวมทำนอง และการวิเคราะห์ทำนอง ซึ่งจะเป็ข้อมูลที่เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพด้านดุริยางคศิลป์ การศึกษา และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่ออนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาการแสดงรำสวดให้สามารถดำรงอยู่คู่สังคมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาทำนองสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยนี้เป็นการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นข้อมูลด้านมานุษยวิทยาทางดนตรีที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาและต่อยอดเป็นผลงานในลักษณะอื่นได้ในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาทำนองสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ขอบเขตของการศึกษา มุ่งศึกษาเฉพาะทำนองสวดพระมาลัยตามประเด็น ประกอบด้วย ระเบียบการสวด การรวบรวมทำนอง และการวิเคราะห์ทำนอง จากคณะรำสวดที่มีชื่อเสียงและมีเกียรติประวัติเป็นที่ประจักษ์แก่สังคม จังหวัดละ 1 คณะ ประกอบด้วย รำสวดคณะอรชุน ลูกสุนทรภู่ ตำบลกร่ำ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง รำสวดคณะวิชัย ราชนย์ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี และรำสวดคณะแม่บุญยั้ง เจริญวงศ์ ตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความ วิทยานิพนธ์ สื่อสิ่งพิมพ์ และข้อมูลเอกสารในระบบออนไลน์ และการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์และสังเกตบุคคลข้อมูล

4. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง ตามคุณสมบัติที่กำหนด คือ หัวหน้าคณะราษฎร จำนวน 3 คน เพื่อสัมภาษณ์เจาะลึก รวมถึงศิลปินราษฎรคณะละ 2-3 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมถึงการสร้างแบบสังเกต ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวมีการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 3 คน ก่อนนำไปใช้

6. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย เอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกต การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์

7. การนำเสนอข้อมูล จัดทำเอกสารทางวิชาการและการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาทำนองสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออกเฉียงใต้มีประเด็นสำคัญในการศึกษา ประกอบด้วย 1) ระเบียบการสวด 2) การรวบรวมทำนอง และ 3) การวิเคราะห์ทำนอง ซึ่งผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์บุคคลข้อมูลและสังเกตการแสดงรำสวดของคณะอรุณ ลูกสุนทรภู่ คณะวิชัย ราชนันท์ และคณะแม่บุญยิ่ง เจริญวงศ์ ดังมีรายละเอียดของผลการวิจัยที่มาจาก การวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามประเด็นดังนี้

1. ระเบียบการสวด จากการสัมภาษณ์หัวหน้าคณะราษฎร ประกอบด้วย นายทรงศักดิ์ บรรจงกิจ คณะอรุณ ลูกสุนทรภู่ นายวิชัย เวชโอสถ คณะวิชัย ราชนันท์ และนางมณฑา มีลาภเจริญ คณะแม่บุญยิ่ง เจริญวงศ์ รวมถึงการสังเกตการแสดงรำสวดพบว่าระเบียบการสวดพระมาลัยปรากฏในช่วงต้นภายหลังจากพระสวดพระอภิธรรมเสร็จและช่วงท้ายเพื่อจบการแสดง ผู้สวดจะนำคัมภีร์สวดพระมาลัยจากตู้อภิธรรมมาล้อมวงสวดบริเวณหน้าหีบศพ ใช้ผู้สวดเป็นหลัก 4 คน หรือถ้าหากนักแสดงคนอื่นสามารถสวดได้สามารถเพิ่มจำนวนอย่างไม่จำกัด สำหรับคัมภีร์ที่ใช้พบว่าทุกคณะใช้คัมภีร์สวดพระมาลัย ฉบับ ส.ธรรมภักดี เช่นเดียวกันทั้งหมด

ภาพที่ 1 การสวดพระมาลัยของรำสวดคณะอรุณ ลูกสุนทรภู่ รำสวดคณะวิชัย ราชนันท์ และรำสวดคณะแม่บุญยิ่ง เจริญวงศ์ (เรียงลำดับจากซ้ายไปขวา)

ที่มา: พงศธร สุธรรม

บุคคลข้อมูลให้ข้อมูลว่าการสวดพระมาลัยในสมัยอดีตนิยมสวดกันยาว ๆ หลายคืน แต่ในปัจจุบันสวดกันไม่เกิน 3 - 4 ทำนอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสังเกตการสวดพระมาลัยของรำสวดแต่ละคณะ ดังนี้ 1) คณะอรชุน ลูกสุนทรภู่ ช่วงต้นพบ 2 ทำนอง คือ บทนะโมฯ 1 ทำนอง บทประวัติพระมาลัย 1 ทำนอง ช่วงท้ายพบ 1 ทำนอง คือ บทเปรตสังพระมาลัย 1 ทำนอง 2) คณะวิชัย ราชนย์ ช่วงต้นพบ 3 ทำนอง คือ บทนะโมฯ 1 ทำนอง บทประวัติพระมาลัย 2 ทำนอง ช่วงท้ายพบ 1 ทำนอง คือ บทเปรตสังพระมาลัย 1 ทำนอง และ 3) คณะแม่บุญยิ่ง เจริญวงศ์ ช่วงต้นพบ 2 ทำนอง คือ บทนะโมฯ 1 ทำนอง และบทประวัติพระมาลัย 1 ทำนอง ช่วงท้ายพบ 1 ทำนอง คือ บทเปรตสังพระมาลัย 1 ทำนอง

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการสวดพระมาลัยมีระเบียบการสวด 2 ช่วง คือ ช่วงต้นเป็นการสวดบทนะโมฯ และบทประวัติพระมาลัย เพื่อเป็นการบูชาพระรัตนไตรและเป็นการบรรยายถึงประวัติพระมาลัย จากนั้นจึงแสดงลำนอกไปจนกระทั่งถึงช่วงท้ายของการแสดงจึงสวดพระมาลัยอีกครั้งเพื่อสวดบทเปรตสังพระมาลัย เพื่อเป็นการสอนให้คนตั้งมั่นอยู่ในความดีและเป็นการอุทิศบุญกุศลให้แก่ผู้วายชนม์ รำสวดทุกคณะยังคงรักษาระเบียบการสวด เนื่องจากเป็นความเชื่อของคนในพื้นที่ว่าการสวดพระมาลัยมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นประเพณีการสวดส่งดวงวิญญาณของผู้วายชนม์

2. การรวบรวมทำนอง พบว่าการสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออกมิได้สวดกันตลอดทั้งคัมภีร์ สวดเฉพาะเนื้อหาบางส่วนและมีทำนองสำหรับบทสวดนั้น ๆ ซึ่งมีชื่อเรียกตามคำขึ้นต้นของบทสวด หรือ เรียกตามคำสร้อยของทำนอง หรือ ไม่มีชื่อเรียก ผู้วิจัยสามารถรวบรวมทำนองสวดพระมาลัยของรำสวดทั้ง 3 คณะ ที่ยังคงมีการสืบทอดในปัจจุบันได้ทั้งสิ้น 25 ทำนอง ประกอบด้วย คณะอรชุน ลูกสุนทรภู่ รวบรวมได้ 10 ทำนอง คณะวิชัย ราชนย์ รวบรวมได้ 7 ทำนอง คณะแม่บุญยิ่ง เจริญวงศ์ รวบรวมได้ 8 ทำนอง ดังมีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ทำนองสวดพระมาลัยของรำสวดคณะอรชุน ลูกสุนทรภู่ จังหวัดระยอง

ลำดับ	ทำนองสวด	บทสวดในคัมภีร์สวดพระมาลัย ฉบับ ส. ธรรมภักดี	หมายเหตุ
1	บทนะโมฯ	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 3 เป็นบทสวดนะโมฯ	ทำนองหน้าโม (ชื่อบทสวด)
2	บทประวัติพระมาลัย	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 8 - 14 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติพระมาลัย	ทำนองในกาล (คำขึ้นต้นบทสวด)
3	บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 1	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 15 - 20 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการใช้เจ้าไทย และตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 159 - 181 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการปล้นสดม	ทำนองหญิงชาย (คำขึ้นต้นบทสวด)
4	บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 2	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 20 - 26 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการใช้เจ้าไทย	ทำนองล่อสง (คำขึ้นต้นบทสวด)
5	บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 3	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 23 - 26 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการใช้เจ้าไทย	ทำนองหม้อเหล็ก (คำขึ้นต้นบทสวด)
6	บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 4	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 80 - 95 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการโกงวัดที่นา	ทำนองธรรมนี้ (คำขึ้นต้นบทสวด)
7	บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 5	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 96 - 102 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการฆ่าวัว ควายและเนื้อทราย	ทำนองเปรตหนึ่ง (คำขึ้นต้นบทสวด)
8	บทพระมาลัยท่องสวรรค์	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 523 - 572 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับพระอินทร์แถลงบุญของบิราหรางฟ้าเบื้องหน้าพระศรีอาริย์	ทำนองนางอันมา (คำขึ้นต้นบทสวด)

ลำดับ	ทำนองสวด	บทสวดในคัมภีร์สวดพระมัลลย์ ฉบับ ส. ธรรมภักดี	หมายเหตุ
9	บทเพรตสังพระมัลลย์ ทำนองที่ 1	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 182 - 190 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเพรตสังเสียพระมัลลย์ และตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 214 - 222 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเพรตสังเสียพระมัลลย์	ทำนองสังเปรต
10	บทเพรตสังพระมัลลย์ ทำนองที่ 2	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 201 - 213 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเพรตสังเสียพระมัลลย์	ทำนองรอกเปตา (คำขึ้นต้นบทสวด)

ที่มา: พงศธร สุธรรม

ตารางที่ 2 ทำนองสวดพระมัลลย์ของราชวาทคณวิชัย ราชันย์ จังหวัดจันทบุรี

ลำดับ	ทำนองสวด	บทสวดในคัมภีร์สวดพระมัลลย์ ฉบับ ส. ธรรมภักดี	หมายเหตุ
1	บทนะโม	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 3 เป็นบทสวดนะโม	ไม่มีชื่ออื่น ๆ
2	บทประวัติพระมัลลย์ ทำนองที่ 1	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 8 - 10 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติพระมัลลย์	ทำนองสระอะสระเอ (สร้อยของทำนอง)
3	บทประวัติพระมัลลย์ ทำนองที่ 2	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 11 - 14 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติพระมัลลย์	ไม่มีชื่ออื่น ๆ
4	บทพระมัลลย์ท่อนรก ทำนองที่ 1	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 15 - 18 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเข้าเรื่องพระมัลลย์ท่อนรก	ไม่มีชื่ออื่น ๆ
5	บทพระมัลลย์ท่อนรก ทำนองที่ 2	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 19 - 21 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการใช้เจ้าไทย	ไม่มีชื่ออื่น ๆ
6	บทพระมัลลย์ท่อนรก ทำนองที่ 3	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 23 - 28 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการใช้เจ้าไทย	ไม่มีชื่ออื่น ๆ
7	บทเพรตสังพระมัลลย์	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 190 - 193 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเพรตสังเสียพระมัลลย์	ทำนองสังเปรต

ที่มา: พงศธร สุธรรม

ตารางที่ 3 ทำนองสวดพระมัลลย์ของราชวาทคณแม่บุญยิ่ง เจริญวงศ์ จังหวัดตราด

ลำดับ	ทำนองสวด	บทสวดในคัมภีร์สวดพระมัลลย์ ฉบับ ส. ธรรมภักดี	หมายเหตุ
1	บทนะโม	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 3 เป็นบทสวดนะโม	ไม่มีชื่ออื่น ๆ
2	บทประวัติพระมัลลย์	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 2 - 14 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติพระมัลลย์	ทำนองในกาล (คำขึ้นต้นบทสวด)
3	บทพระมัลลย์ท่อนรก ทำนองที่ 1	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 20 - 95 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการโกงวัดที่นา	ทำนองธรรมณี (คำขึ้นต้นบทสวด)
4	บทพระมัลลย์ท่อนรก ทำนองที่ 2	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 141 - 157 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบาปจากการลงผีเท็จ	ทำนองผู้ซื้อแม่มด (คำขึ้นต้นบทสวด)
5	บทพระมัลลย์ท่อนสวรรค์ ทำนองที่ 1	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 232 - 241 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับพระมัลลย์แจ้งความประสงค์ของการขึ้นมาบนสวรรค์ต่อพระอินทร์	ทำนองท้าวอินทรา (คำขึ้นต้นบทสวด)
6	บทพระมัลลย์ท่อนสวรรค์ ทำนองที่ 2	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 523 - 572 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับพระอินทร์แปลงบุญของบิราหรนางฟ้าเบื้องหน้าพระศรีอารีย	ทำนองนางอันมา (คำขึ้นต้นบทสวด)
7	ทำนองสวดบทเพรตสังพระมัลลย์ ทำนองที่ 1	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 201 - 213 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเพรตสังเสียพระมัลลย์	ทำนองรอกเปตา (คำขึ้นต้นบทสวด)
8	ทำนองสวดบทเพรตสังพระมัลลย์ ทำนองที่ 2	ตรงกับสัญลักษณ์ ๐ ที่ 214 - 222 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเพรตสังเสียพระมัลลย์	ทำนองสังเปรต

ที่มา: พงศธร สุธรรม

3. การวิเคราะห์ทำนอง การวิเคราะห์ทำนองสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออก ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีดุริยางค์ไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเพลงไทยและการวิเคราะห์เพลงไทยมากำหนดประเด็น (Selective Approach) ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) ทำนองประกอบด้วย 1.1) โครงสร้างและรูปแบบ 1.2) บันไดเสียง 1.3) การเคลื่อนที่ของเสียงและกระสวนทำนอง และ 2) จังหวะ ดังมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 โครงสร้างและรูปแบบ พบว่าทำนองสวดพระมาลัยของรำสวดทั้ง 3 คณะ มีโครงสร้างของทำนองเป็นทำนองสั้น ๆ อาศัยการเปลี่ยนคำสวดเมื่อขึ้นท้าวใหม่ แต่ละทำนองมีจำนวนท้าวไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความยาวของบทสวด รูปแบบการสวดพบได้ 2 รูปแบบ คือ 1) การสวดพร้อมกันตลอดทั้งทำนอง และ 2) การสวดขึ้นต้นโดยผู้สวดผู้เป็นต้นเสียง แล้วรับโดยผู้สวดคนอื่น ๆ ในลักษณะของการเป็นลูกคู่เช่นนี้ไปทุกท้าว นอกจากนั้นยังพบว่าทำนองสวดมีรายละเอียดที่แสดงถึงลีลาอันเป็นลักษณะเฉพาะ ประกอบด้วย การเอื้อนด้วยคำเอื้อนทั่วไป เช่น “เออ” “เอ่อ” “เออ” สลับกับคำเอื้อนเฉพาะ เช่น “ชะ เอ่อ เออ” “ชะโอละเห” “ชะโอ้งโอย” “เอ้ยเออ” ทำนองสร้อย เช่น “หนอด หิงนอย นอละหนอดหิงนอย” คำสร้อย เช่น “ชะแม่นางหงส์เออ” “เหยาว่า” “เจ้าเออ” “แม่หนูเออ” “ละเหว” การแทรกคำ เช่น “ละดี” “เอาละวา” “เฮ้ย” และการซ้ำคำสวด ดังมีรายละเอียดของโครงสร้างและรูปแบบของทำนองสวดพระมาลัยที่พบในรำสวด 3 คณะ ดังนี้

ตารางที่ 4 โครงสร้างและรูปแบบทำนองสวดพระมาลัยของรำสวดคณะอรชุน ลูกสุนทรภู่ จังหวัดระยอง คณะวิชัย ราชนย์ จังหวัดจันทบุรี และคณะแม่บุญยิ่ง เจริญวงศ์ จังหวัดตราด

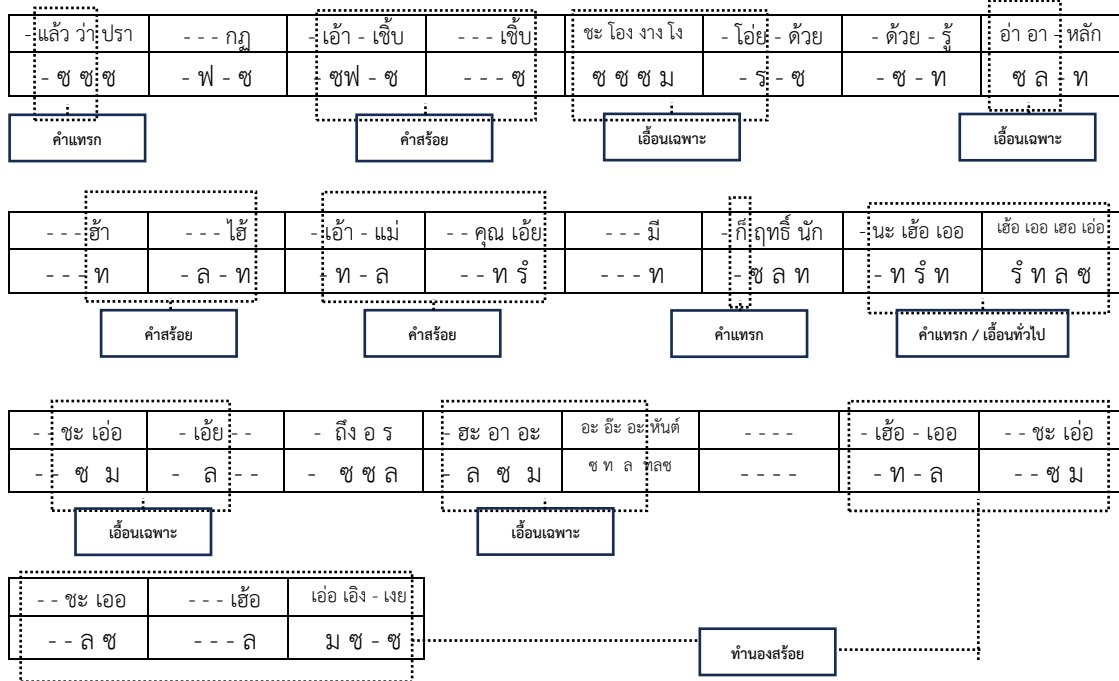
ทำนองสวด	โครงสร้าง	รูปแบบ	ลักษณะเฉพาะ
คณะอรชุน ลูกสุนทรภู่ จังหวัดระยอง			
บทนะโมฯ (ทำนองหน้านะโม)	3 ประโยค กับอีก 6 ท้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, เอื้อนแทนเสียงดนตรี, คำสร้อย
บทประวัติพระมาลัย (ทำนองในกาล)	3 ประโยค กับอีก 3 ท้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, แทรกคำ, ซ้ำคำสวด, ทำนองสร้อย
บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 1 (ทำนองหญิงชาย)	คำสวดสลับกับการเอื้อนยาวและเอื้อนสั้น	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย
บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 2 (ทำนองล่อลง)	5 ประโยค	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนแทนเสียงดนตรี, คำสร้อย, แทรกคำ
บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 3 (ทำนองหม่อเหล็ก)	4 ประโยค	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, แทรกคำ
บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 4 (ทำนองธรรมนี้)	คำสวดสลับกับการเอื้อนยาวและเอื้อนสั้น	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, ทำนองสร้อย
บทพระมาลัยท่องนรก ทำนองที่ 5 (ทำนองแปรทหนึ่ง)	2 ประโยค กับอีก 2 ท้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, ซ้ำคำสวด, คำสร้อย, แทรกคำ
บทพระมาลัยท่องสวรรค์ (ทำนองนางอันมา)	2 ประโยค	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, แทรกคำ
บทแปรตั่งพระมาลัย ทำนองที่ 1 (ทำนองสั่งแปรต)	คำสวดสลับกับทำนองสร้อย	ต้นเสียงและลูกคู่	ทำนองสร้อย
บทแปรตั่งพระมาลัย ทำนองที่ 2 (ทำนองนรกเปตา)	3 ประโยค	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, คำสร้อย, ซ้ำคำสวด, แทรกคำ

คณะวิชัย ราชนัย จังหวัดจันทบุรี			
บทนะโมฯ	4 ประโยค	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนแทนเสียงดนตรี
บทประวัติพระมัลลย์ ทำนองที่ 1 (ทำนองสระอะสระเอ)	4 ประโยค กับอีก 7 ห้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, ทำนองสร้อย, คำสร้อย, แทรกคำ
บทประวัติพระมัลลย์ ทำนองที่ 2	3 ประโยค กับอีก 4 ห้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, ทำนองสร้อย, แทรกคำ
บทพระมัลลย์ท่อนกร ทำนองที่ 1	4 ประโยค กับอีก 4 ห้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, สร้อยแทนเสียงดนตรี, แทรกคำ
บทพระมัลลย์ท่อนกร ทำนองที่ 2	3 ประโยค กับอีก 4 ห้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, ทำนองสร้อย, สร้อยแทนเสียงดนตรี, คำแทรก
บทพระมัลลย์ท่อนกร ทำนองที่ 3	3 ประโยค	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนแทนเสียงดนตรี, แทรกคำ
บทแปรตสังพระมัลลย์ (ทำนองสังแปรต)	คำสวดสลับกับการเอื้อนยาว และเอื้อนสั้น	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, ซ้ำคำสวด

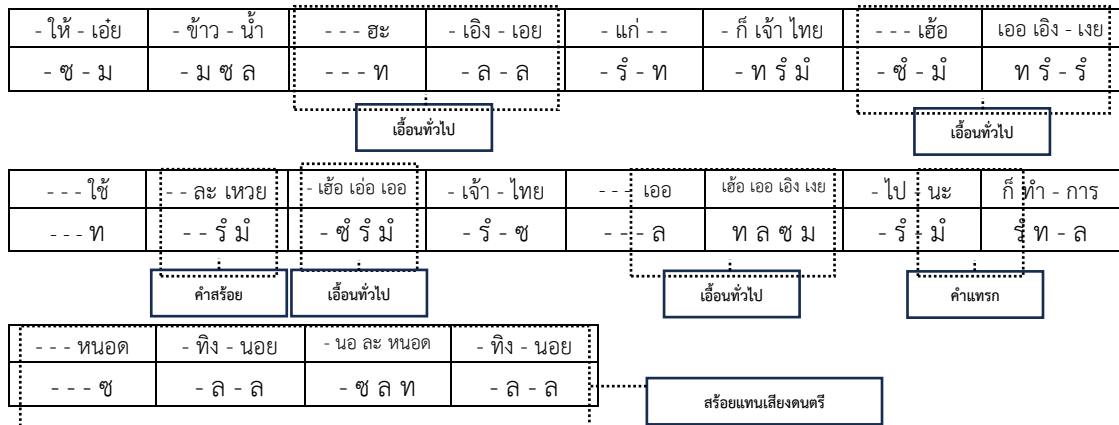
ทำนองสวด	โครงสร้าง	รูปแบบ	ลักษณะเฉพาะ
คณะแม่บุญยัง เจริญวงศ์ จังหวัดตราด			
บทนะโมฯ	3 ประโยค กับอีก 6 ห้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, เอื้อนแทนเสียงดนตรี
บทประวัติพระมัลลย์ (ทำนองในกาล)	2 ประโยค กับอีก 6 ห้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, คำสร้อย
บทพระมัลลย์ท่อนกร ทำนองที่ 1 (ทำนองธรรมนี้)	คำสวดสลับกับการเอื้อนยาว และเอื้อนสั้น	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, ทำนองสร้อย
บทพระมัลลย์ท่อนกร ทำนองที่ 2 (ทำนองผู้ซื้อแม่มด)	2 ประโยค กับอีก 4 ห้องเพลง	ร้องพร้อมกัน	เอื้อนทั่วไป, แทรกคำ, คำสร้อย
บทพระมัลลย์ท่อนสรวรค์ ทำนองที่ 1 (ทำนองท้าวอินทรา)	4 ประโยค	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, ทำนองสร้อย, แทรกคำ
บทพระมัลลย์ท่อนสรวรค์ ทำนองที่ 2 (ทำนองนางอันมา)	3 ประโยค กับอีก 2 ห้องเพลง	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, แทรกคำ
บทแปรตสังพระมัลลย์ ทำนองที่ 1 (ทำนองนรกเปตา)	2 ประโยค กับอีก 6 ห้องเพลง	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนทั่วไป, คำสร้อย, แทรกคำ
บทแปรตสังพระมัลลย์ ทำนองที่ 2 (ทำนองสังแปรต)	คำสวดสลับกับทำนองสร้อย	ต้นเสียงและลูกคู่	เอื้อนเฉพาะ, คำสร้อย, ซ้ำคำสวด

ที่มา: พงศธร สุธรรม

ตัวอย่างที่ 1 โครงสร้างทำนองสวดบทประวัติพระมาลัย หรือ ทำนองในกาล ของร่ำสวดคณะอรชุน
ลูกสุนทรภู่ จังหวัดระยอง

ตัวอย่างที่ 2 โครงสร้างทำนองสวดบทพระมาลัยท่องนรททำนองที่ 2 ของร่ำสวดคณะวิชัย ราชนันท์
จังหวัดจันทบุรี

ตัวอย่างที่ 3 โครงสร้างทำนองสวดบทพระมาลัยท่อนรกทำนองที่ 2 หรือ ทำนองผู้ซื้อแม่ मद ของร่ำสวดคณะแม่บุญยัง เจริญวงศ์ จังหวัดตราด

----	- ผู้ - ชื่อ	-- ผู้ ชื่อ	ละ แม่ - मद	- เอ็ง - เจอ	ละ ผู้ - ชื่อ	-- ผู้ ชื่อ	ละ แม่ - मद
----	- ช - ม	-- ร ม	ล ช - ล	- ล - ล	ล ช - ม	-- ร ม	ล ช - ล
ข้าสวด		แพรคำ		เลื่อนทั่วไป			

- เอา - ผี	- นะ เจ้า เออ	--- ละ	- น่อง - เออ	เออ เออ --	ละ ป็น - นาย	- ชะ - เอ็ง	--- เออ
- ล - ชท	- ท ช ล	--- ท	- ช - ล	ช ล --	รื ท - ท	- รื - ท	--- ท
คำสร้อย		คำสร้อย		เลื่อนทั่วไป	แพรคำ	เลื่อนเฉพาะ	

- ชะ - เออ	ชะ เออ เอ็ง เออ	- ได้ - พื	เอา น่อง - เออ
- รื - ท	รื ท ล ช	- ช - ม	ช ท - ล
เลื่อนเฉพาะ		คำสร้อย	

ตัวอย่างที่ 4 รูปแบบการสวดแบบมีต้นเสียงและลูกคู่ ทำนองสังเปรต ของร่ำสวดคณะอรุณ ลูกสุนทรภู่

เมื่อนั้นบรรดาเปรตอสุรกายนรกทั้งหลายต่าง ๆ ก็ยกมือขึ้นไหว้พระ ➔ มา ➔ โย	ลัย นะเอี๋ ➔ โย
ต้นเสียง	ลูกคู่

3.2 บันไดเสียง พบว่าบันไดเสียงที่ใช้สวดบทพระมาลัยของการแสดงร่ำสวด ทั้ง 3 คณะ ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้เป็นต้นเสียง เมื่อเปรียบเทียบกับเสียงของเครื่องดนตรีไทย จะไม่ตรงพอดี ซึ่งพบทั้งหมด 5 บันไดเสียง ประกอบด้วย บันไดเสียงฟา 3 ทำนอง บันไดเสียงซอล 10 ทำนอง บันไดเสียงลา 3 ทำนอง บันไดเสียงที่ 4 ทำนอง และบันไดเสียงโด 3 ทำนอง

3.3 การเคลื่อนที่ของเสียงและกระสวนทำนอง พบประเด็นสำคัญ คือ ทำนองใช้เฉพาะเสียงที่ปรากฏในบันไดเสียงเพียง 5 เสียงเท่านั้น สามารถพบการใช้โน้ตจรได้น้อยมาก มักจะปรากฏเฉพาะลีลาของทำนองเอื้อน หรือ การวัดทางเสียงไปตามวรรณยุกต์ของคำสวดเท่านั้น ทำนองมีการใช้ช่วงเสียงแคบ ๆ ไม่เกิน 1 ช่วงเสียงครึ่ง จึงส่งผลให้ทำนองต้องอาศัยการเคลื่อนที่ของเสียง ด้วยวิธีขึ้นลงด้วยการย่ำเสียงและการยืนเสียง จนกระทั่งส่งผลไปยังกระสวนทำนองที่มีความยากเยื้อง ด้วยการกระซิบพยางค์และลักจังหวะสลับระคนไปกับกระสวนทำนองเรียบ ๆ นอกจากนั้นยังมีการเคลื่อนที่ของเสียงที่มีการบังคับเสียงให้อยู่เพียง 3 เสียง โดยยืนเสียงใดเสียงหนึ่ง ดังปรากฏในทำนองสวด บทเปรตสังพระมาลัยของร่ำสวดคณะอรุณลูกสุนทรภู่ และร่ำสวดคณะแม่บุญยัง เจริญวงศ์

ตัวอย่างที่ 5 การย่ำเสียงมีและเสียงลาเป็นหลัก

----	- ผู้ - ชื่อ	-- ผู้ ชื่อ	ละ แม่ - मद	- เอ็ง - เจอ	ละ ผู้ - ชื่อ	-- ผู้ ชื่อ	ละ แม่ - मद
----	- ช - ม	-- ร ม	ล ช - ล	- ล - ล	ล ช - ม	-- ร ม	ล ช - ล

การวิเคราะห์ทำนองสวดพระมาลัยของการแสดงรำสวดในภาคตะวันออก ทำให้ได้เห็นลักษณะเฉพาะของทำนองรำสวดเพิ่มมากขึ้น แตกต่างจากการศึกษาของอนุวัฒน์ บิสสุริ (2558) เรื่อง รำสวดคณะครูสาคร ประจักษ์ อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ที่มุ่งนำเสนอผลการวิจัยเฉพาะกระบวนทำนอง ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ลักษณะเฉพาะของทำนองที่มีประเด็นที่มากกว่า คือ 1) ทำนองประกอบด้วย โครงสร้างและรูปแบบ บันไดเสียง การเคลื่อนที่ของเสียง และกระบวนทำนอง และ 2) จังหวะ โดยวิเคราะห์จากทำนอง 25 ทำนอง ซึ่งจะมีส่วนเติมเต็มความก้าวหน้าทางวิชาการของภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคตะวันออก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเพื่อรวบรวมทำนองสวดพระมาลัยจากคณะรำสวดอื่น ๆ ในภาคตะวันออก หรือในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่มากยิ่งขึ้นและเพื่อให้ทำนองสวดพระมาลัยไม่สูญหาย
2. ควรมีการสนับสนุนให้การสวดพระมาลัยบรรจุสู่ระบบการศึกษา อาทิ การเป็นหลักสูตรสถานศึกษา การสร้างเป็นรายวิชา การประกวด เป็นต้น หรือการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยจนกระทั่งสำเร็จลุล่วง ตลอดจนสถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาต่อและมอบองค์ความรู้ที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถประยุกต์ใช้ในวิชาชีพเพื่อสร้างประโยชน์แก่ประเทศชาติในอนาคต

รายการอ้างอิง

- กรสรวง ดินวลพะเนา. (2549). *สวดคฤหัสถ์ : กรณีศึกษาคณะนายหอม ภูมรา ตำบลหนองโสน อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐพงศ์ แก้วสุวรรณ. (2561). *การสร้างสรรค์บทเพลงชุด วิวัฒนาการเพลงโคราช*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/63902>.
- นิฐิตา เจริญสุข, และคณะ. (2551). *การเล่นรำสวดในจังหวัดจันทบุรี กรณีศึกษา คณะนักร้องมณฑล มรรคผล ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอนายูง จังหวัดจันทบุรี*. [ศิลปนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- นิรันดร์ นิรุติศาสตร์. (2551). *สวดพระมาลัย : กรณีศึกษาคณะนางรำหน้าศพ ตำบลทางเกวียน อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. Integrated Thesis & Research Management System Graduate School Srinakharinwirot University. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ethno/Neeranoot_N.pdf.
- ปรารณา มงคลวัช และ สายสมร งามล้วน. (2547). *การเล่นรำสวดในจังหวัดตราด*. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- พิสุทธิ การบุญ. (2554). *การศึกษาวีระราชภัฏไหว้ครูรำสวดจังหวัดจันทบุรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มนตรี ตราโมท. (2540). *การละเล่นไทย*. มติชน.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง. (2529). *ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ตามฉบับหลวงตรา 3 ดวง เล่ม 3*. เรือนแก้วการพิมพ์.
- มุกดา การินทร์. (2564). *พิธีกรรมและความเชื่อในการแสดงรำสวดของคณะอรุณ ลูกสุนทรภู่ จังหวัดระยอง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/79381>.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). *สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง*. สยามเพลส แมเนจเม้นท์.
- รณชัย รัตนเศรษฐ. (2559). *วัฒนธรรมดนตรีกับวิถีชีวิตในท้องถิ่นภาคตะวันออก: จังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรี*. คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุจิตต์ บัวพิมพ์. (2538). *มรดกไทย*. พิมพ์ลักษณ์ กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนุวัฒน์ ปิสุทธิ. (2558). *รำสวดคณะครูสาคร ประจักษ์ อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51111>.